

Copilul-victimă a abuzului sexual: cum recunoaștem semnele și care sunt măsurile urgente, pentru a preveni repercusiunile pe termen lung: În cazurile de abuz sexual vorbim preponderant de fete: astfel, dintre cele 1.192 de cazuri din 2023, 1.062 au fost abuz sexual asupra fetelor

- *Aproximativ 3% dintre părinți afirmă că, în ultimul an, copilul lor a fost victimă a abuzului sexual;*
- *În aproape două treimi dintre cazuri agresorul este o persoană necunoscută;*
- *În cazurile de abuz sexual vorbim preponderant de fete: astfel, dintre cele 1.192 de cazuri din 2023, 1.062 au fost abuz sexual asupra fetelor;*
- *Fetele- victime sunt mult mai predispuse la automutilare și autoînvinovățire.*

București, 19 februarie 2024: Personalul care lucrează cu copii și în preajma acestora, care nu e capabil să respecte și să protejeze drepturile și integritatea acestora, poate fi depistat de timpuriu dacă se constată anumite aspecte care ar putea provoca un abuz, cum ar fi: boli psihice, comentarii negative la adresa copilului, lipsa atașamentului față de copil, violența fizică, etc. Organizația Salvați Copiii România atrage atenția că victima unui abuz sexual poate suferi repercusiuni traumatice grave, dacă nu primește ajutor de specialitate, respectiv servicii de consiliere sau de psihoterapie. Având în vedere gravitatea acestei forme de traume, aceste servicii sunt acordate de cele mai multe ori pe o perioadă lungă de timp, mai ales atunci când victima este un copil.

Date statistice:

Dintre cele **13.340** de cazuri de abuz, neglijare și exploatare comise asupra copilului, în **1.192** de cazuri a fost vorba de abuz sexual, iar în 31 de cazuri de exploatare sexuală a copiilor, potrivit datelor furnizate de ANPDCA, pentru anul 2023 (ianuarie-septembrie 2023). Dacă în ceea ce privește cazurile de abuz fizic și emoțional, **repartiția pe sexe este comparabilă, în cazurile de abuz sexual vorbim preponderant de fete: astfel, dintre cele 1.192 de cazuri, 1.062 au fost abuz sexual asupra fetelor.**

Studiul național lansat de Salvați Copiii România în anul 2021 arată că aproximativ **3% dintre părinți afirmă că, în ultimul an, copilul lor a fost victimă a abuzului sexual, în aproape două treimi dintre cazuri agresorul fiind o persoană necunoscută, iar 2,9% dintre adolescenți au declarat că au fost obligați să întrețină relații sexuale împotriva voinței lor**, situație care confirmă nivelul acut de subraportare a abuzurilor sexuale comise asupra copiilor. Prin comparație cu rezultatele studiului similar din 2013, se remarcă o creștere semnificativă a procentului părinților care recunosc incidența abuzului sexual asupra copilului lor (de la 0,5% la 3,2%). Totuși, Consiliul Europei estima în 2020, în Raportul referitor la punerea în aplicare a Directivei 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, că, în Europa, 90% dintre cazurile de agresiune sexuală asupra copiilor nu ajung în atenția poliției ori a instanțelor judecătorești.

Identificarea celor cu înclinații către abuz sexual sau cu posibilitatea de recidivă se poate face prin solicitarea din partea angajatorului a unui certificat de integritate comportamentală, eliberat de Poliție.

*“Emoțional, victimele se pot simți adesea vinovate și responsabile de abuz. De cele mai multe ori copiii abuzați sexual consideră că și-au făcut rău propriului corp și se simt neputincioși că nu s-au putut apăra. Atunci când copiii nu pot mărturisi abuzul sau atunci când mărturisesc și nu sunt crezuți, pot apărea semne ale stării de stres acut cum ar fi: insomnii, coșmaruri, lipsa poftei de mâncare sau alte suferințe somatice. Lipsa de ajutor și de speranță sunt frecvente și sunt însoțite de mânie. De aceea este crucial ca adulții să poată recunoaște semnele unui abuz asupra copilului”, spune **Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România.***

Psihologul Salvați Copiii Mihaela Dinu explică semnele prin care recunoaștem un copil-victimă a abuzului:

Există simptome de stres post-traumatic care pot duce la izolare, evitarea relațiilor cu cei din jur și comportamente autodistructive și automutilante. Adesea, copiii victime trăiesc sentimente de dezgust și murdărire. Pot începe să manifeste comportamente negative, antisociale și agresive. Cel mai frecvent apare depresia, care poate ajunge chiar la forme grave.

Fetele-victime sunt mult mai predispuse la automutilare și autoînvinovățire, mai ales când abuzul a fost de lungă durată și a fost comis cu violență.

Factorii de agravare ai unui abuz sexual includ:

- gradul de constrângere și violența folosită;
- durata abuzului;
- natura și severitatea abuzului;
- relația cu cel care a abuzat.

Efectele pe termen lung ale abuzului sexual, apărute în urma unor multiple studii, sunt:

- *Probleme psihologice* (depresie, anxietate, stimă de sine scăzută, sentimente de vinovăție, stres post-traumatic, etc.);
- *Comportamente deviante* (autoagresiune, consum de droguri, prostituție, vagabondaj, etc.);
- *Probleme relaționale și sexuale în viața de adult* (izolare socială, promiscuitate sexuală, revictimizare, etc.);
- *Tulburări de învățare;*
- *Tulburări de alimentație;*
- *Tulburări de somn;*
- *Tulburări de somatizare.*

Prevenție

În ceea ce privește abuzul sexual, **o primă măsură împotriva acestuia este încurajarea copiilor să “nu păstreze secrete”, “să spună nu”, “să povestească cuiva” și, mai ales, să înțeleagă că “Niciodată nu este vina lui!”**

Atunci când abuzatorii sunt părinții sau persoane considerate de încredere și cu rol în educația și protejarea copiilor, abuzul are de cele mai multe o formă continuată, iar mărturisirea este foarte greu de făcut.

În cazul în care abuzatorul este un părinte, copilul simte confuzie în ceea ce privește sentimentele sale față de acea persoană: “Dacă tatăl meu este așa rău, de ce totuși îl mai iubesc?”. De aceea, copilul trebuie ajutat să-și separe sentimentele vis-a-vis de abuz și cele pe care le are față de tatăl agresor, datorită caracterului său în general: “Ce a făcut tatăl tău a fost greșit, și ca adult, este responsabil pentru acel comportament rău, dar în general, s-ar putea să nu fie o persoană rea.”

Reacțiile sociale în astfel de cazuri sunt cele care descurajează de multe ori mărturisirea unui abuz de către copil. Din nefericire, mulți copii sunt expuși, după abuz, unor reacții emoționale puternice, neîncredere din partea celorlalți, ceea ce ar putea influența în mod negativ înțelegerea abuzului, imaginea de sine, abilitatea de a avea încredere în ceilalți. Copilul trebuie ajutat să-și corecteze gândurile dezadaptative, de genul: “Nimeni nu este de încredere.”, “Mama mă urăște că am făcut-o de rușine.”

În cazul în care copilul are încredere în persoanele din jurul său și se simte în siguranță, el va recunoaște că a fost abuzat.

Cea de-a doua măsură este educația privind recunoașterea unor forme de abuz sexual.

Copiii trebuie să li se dezvolte vocabularul, în special cel legat de părțile corpului și organe genitale. Educație care poate fi făcută de la vârste foarte mici, încă de la grădiniță, prin care să li se explice cu un limbaj adecvat vârstei, ce înseamnă un abuz asupra propriului corp.

Copilul trebuie să primească educație care să includă aspecte privind atingerile necorespunzătoare: **atingeri bune / rele.**

Atingerile bune: pupat pe obraz, atingere pe umăr, strângere de mână;

Atingerile rele: lovit, atingerea sau mângâierea zonelor genitale de către ceilalți.

Cea de-a treia măsură, educația privind o viață sexuală sănătoasă.

Aceasta trebuie făcută în funcție de vârsta copilului, cu un limbaj adecvat.

Cea de-a patra măsură, învățarea abilităților de apărare ale copilului, legate de posibilitatea de a se apăra și de a răspunde eficient unor posibilele atingeri necorespunzătoare și de a fi încurajați să plece dacă vreun adult îl atinge într-un mod “rău”.

Educatorii, profesorii, părinții și viitorii părinți, ar trebui să învețe abilități de învățare non-violentă, fără abuz de orice fel.

Recomandările Organizației Salvați Copiii pentru Guvernul și Parlamentul României sunt următoarele:

- **Revizuirea legislației penale** pentru a asigura protecția adecvată a copiilor împotriva abuzurilor sexuale. Acest lucru include măsuri transmise anterior autorităților de Salvați Copiii cu privire la reconsiderarea dispozițiilor Codului Penal care incriminează actul sexual cu un minor sub 16 ani, inclusiv reducerea diferenței de vârstă între făptuitor și copil de la 5 ani la 3 ani.
- **Promovarea sistemului național de raportare a cazurilor de abuz, exploatare, neglijare asupra copiilor** și îmbunătățirea colectării de date privind abuzul sexual.
- În conformitate cu Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2023-2027 “Copii protejați, România sigură”, **inițierea din acest an a procesului de extindere la nivel național a programelor de tip Barnahus**, pe modelul creat de Salvați Copiii și aflat în derulare.
- **Integrarea educației sexuale cuprinzătoare în curriculumul școlar gimnazial și liceal**, axată cu prioritate pe informarea copiilor privind respectarea granițelor personale în relațiile cu alte persoane, recunoașterea comportamentelor abuzive și cunoașterea modalităților de raportare.
- **Dezvoltarea și finanțarea adecvată a serviciilor specializate pentru victimele abuzului sexual**, care să ofere gratuit servicii de consiliere, terapie și asistență juridică, accesibile, adaptate nevoilor copiilor și distribuite echitabil în mediul urban și rural.
- **Asigurarea accesului la formare continuă pentru profesioniștii din domeniul poliției, justiției, sănătății și educației**, pentru a îmbunătăți identificarea cazurilor de abuz sexual și asigurarea unor condiții și proceduri de audiere în acord cu demnitatea copiilor și a drepturilor lor de protecție și sprijin social, educațional și psihologic.
- **Dezvoltarea serviciilor de consiliere parentală** atât la nivelul sistemului de servicii sociale locale, cât și în unitățile de învățământ prin intermediul cabinetelor de asistență psihopedagogică.
- Stabilirea de obligații legale în sarcina tuturor persoanelor juridice, publice ori private, de a-și întocmi **politici proprii de prevenire, protecție, raportare și instrumentare a oricăror forme de abuz asupra copiilor**, sub forma unor coduri de conduită ori regulamente destinate copiilor și adulților implicați direct ori indirect în activitățile lor specifice.

În acest domeniu al protecției copiilor împotriva abuzului sexual, **Organizația Salvați Copiii desfășoară următoarele activități:**

Prin cele 4 centre de consiliere din București, Timișoara, Târgu Mureș și Iași, specialiștii Salvați Copiii oferă suport psihologic copiilor care au fost victime ale abuzurilor fizice, sexuale și emoționale, și consiliere

părinților pentru depășirea unor situații dificile care pun în pericol dezvoltarea copiilor sau care generează riscuri. În 2023, 560 de copii au fost evaluați și au beneficiat de **intervenție terapeutică de tip consiliere/psihoterapie individuală și de grup**, iar 522 de părinți au fost integrați în **programe de educație parentală**, în vederea dezvoltării de abilități parentale pozitive. S-au desfășurat 3.340 de ședințe de consiliere adresate copiilor și 2.935 de ședințe de consiliere adresate părinților.

În cadrul **liniei de raportare esc_ABUZ** (www.oradenet.ro), ce vizează **raportarea conținutului dăunător** (ilegal și legal) pentru copii și tineri **în mediul online**, în anul 2023 au fost primite 3.415 astfel de raportări, din care 42,82% (1.254) ilustrau imagini cu abuz sexual asupra copiilor (CSAM) sau materiale cu minori în ipostaze sexualizate, iar 653 dintre ele reprezentând materiale generate chiar de către minori (CSAM). Din 2016 până la sfârșitul anului 2023, au fost primite **33.281 de astfel de notificări**. Materialele identificate sunt trimise de către specialiștii Salvați Copiii către IGPR, unde acestea sunt investigate, urmărind eliminarea conținutului de pe internet, identificarea și asistența oferită victimei, precum și anchetarea agresorilor.

Salvați Copiii a susținut peste 35 de formări în domeniul protecției copilului în perioada 2022-2023, într-un efort de a îmbunătăți competențele specialiștilor care lucrează cu copii. Aceste formări au reunit peste 550 de experți din cadrul autorităților locale.

În cadrul acestor evenimente, Salvați Copiii a prezentat Politica sa privind protecția copiilor în cadrul activităților organizaționale, subliniind importanța prevenirii abuzului și exploatării sexuale. Această inițiativă, cunoscută sub acronimul **PSEA (Prevenirea Abuzului și a Exploatării Sexuale)**, reafirmă angajamentul organizației față de siguranța și bunăstarea copiilor și a persoanelor adulte vulnerabile. Salvați Copiii își asumă responsabilitatea creării unui mediu sigur și sănătos pentru toți cei implicați în activitățile organizației.

Subliniem astfel obligativitatea fiecărei instituții de a avea un **Cod de Conduită** clar care să includă aspecte ce condamnă abuzul asupra copiilor. Această inițiativă vine în contextul creșterii conștientizării cu privire la vulnerabilitățile copiilor și adulților expuși riscurilor. Salvați Copiii își reiterează angajamentul de a continua să lucreze în parteneriat cu autoritățile locale și specialiștii din domeniul Protecției Copilului pentru a asigura un viitor mai sigur pentru toți copiii.

Persoană de contact: Mihaela Dinu, manager proiect, telefon 0723276350 / email - mihaela.dinu@salvaticopiii.ro.

Despre [Salvați Copiii România](#)

De 34 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială

esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 3.700.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.